

Försvarsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 47 § i lagen om försvarsmakten

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 47 § i lagen om försvarsmakten (RP 30/2017 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Jenni Herrala, försvarsministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Mika Peltoniemi, försvarsministeriet
- biträdande avdelningschef, överste Heikki Pohja, Huvudstaben
- ordförande Mika Oranen, Underofficersförbundet rf
- förtroendeman Pasi Kaikonen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- avtalsfunktionär Lassi Majamaa, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ordförande Marja-Leena Karekivi, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
- styrelseledamot, ingenjörsoverstelöjtnant Pasi Kaikonen, Maanpuolustuksen Insinöörit MPI ry
- huvudförtroendeman Timo Peltonen, Maanpuolustuksen teknisten toimihenkilöiden liitto MTTL ry
- ombudsman Mikko Äikäs, Löntagarorganisationen Pardia rf
- huvudförtroendeman Juha Susi, Befälsförbundet rf
- ordförande Jari Rantala, Officersförbundet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Keva.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om försvarsmakten ändras.

Betänkande FsUB 3/2017 rd

Enligt propositionen ska bestämmelserna om avgångsåldern i försvarsmaktens tjänster ändras så att de motsvarar den senareläggning av pensioneringen som föreskrivs i pensionslagen för den offentliga sektorn. Ett centralt mål vid beredningen av pensionsreformen var att från och med 2018 ska pensioneringen senareläggas med tre månader per år på lika villkor för alla personalgrupper. Också avgångsåldrarna för försvarsmaktens anställda måste därför höjas stegvis på motsvarande sätt.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

Pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) trädde i kraft den 1 januari 2017. Enligt den lagen ska pensioneringen från och med 2018 senareläggas med tre månader per år till dess att en senareläggning på två år har uppnåtts 2025. I pensionslagen för den offentliga sektorn anges det när rätten till pension börjar. Man kan gå i pension när den lägsta åldern för ålderspension uppnåtts. Ett anställningsförhållande upphör på motsvarande sätt senast när avgångsåldern uppnås. I pensionslagen för den offentliga sektorn finns det också bestämmelser om militärpensionssystemet.

I 47 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) föreskrivs det om avgångsåldern i militära tjänster vid försvarsmakten. Enligt pensionslagen för den offentliga sektorn stiger en militärs lägsta ålder för ålderspension stegvis från 55 till 57 år. Därför måste den lägsta avgångsålder på 55 år höjas analogt för att det inte ska gå så att någons anställningsförhållande upphör utan rätt till ålderspension.

Enligt pensionslagen för den offentliga sektorn är en militärs lägsta ålder för ålderspension samma som hans eller hennes avgångsålder, om denna är högre än militärens lägsta ålder för ålderspension. Det betyder att avgångsåldrar som är högre än 55 år — i fortsättningen 57 år — inte behöver höjas eftersom de berörda personerna ändå får rätt till ålderspension senast vid sin avgångsålder. Men det föreslås ändå att dessa avgångsåldrar ska höjas analogt med den lägsta åldern för ålderspension för militärer. Förslaget är främst baserat på finansministeriets styrningsbrev till försvars- och inrikesministeriet i januari 2016. Enligt brevet anser finansministeriet att det är viktigt att pensionsreformen gäller alla grupper av statligt anställda på lika villkor så att ingen grupp utesluts från ändringen.

Enligt erhållen utredning inverkar propositionen i praktiken på avgångsåldrarna för alla grupper av militär personal och på cirka 7 800 personer av sammanlagt cirka 8 200 personer som tjänstgör i en militär tjänst. I fråga om militärer inverkar propositionen inte på så kallade gamla militärer, dvs. militärer som tjänstgjorde redan på 1990-talet och som har eller kommer att få rätt till pension före 2018 på basis av antalet tjänstgöringsår. Av de cirka 4 000 personer som är anställda i civil tjänst eller arbetsavtalsförhållande hos försvarsmakten påverkar propositionen de så kallade gamla civila, det vill säga drygt 500 personer.

Betänkande FsUB 3/2017 rd

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Militärpensionssystemet som en del av Finlands försvarsstrategi

Försvarsutskottet har granskat systemet för militärpensioner (FsUU 2/2015 rd—RP 16/2015 rd) särskilt med avseende på vad höjningen av pensionsåldern enligt pensionslagen för den offentliga sektorn innebär för funktionen hos Finlands försvarssystem. Dagens militärpensionssystem är en väsentlig del av Finlands försvarsstrategi. Utskottet konstaterar att kraven på kompetens och erfarenhet i den krigstida styrkan på 230 000 personer — i fortsättningen är den krigstida styrkan enligt försvarsredogörelsen 280 000 personer — förutsätter utbildning av minst 11 000 yrkesmilitärer. I fredstid ingår 8 000 militära uppdrag i försvarsmaktens sammansättning.

Vid en mobilisering behövs således minst 3 000 yrkesmilitärer som övergått till reserven och som har en tillräcklig fysisk och psykisk funktionsförmåga för uppdragen. För varje år man höjer den lägsta åldern för ålderspension minskar reserven av yrkesmilitärer med 300 personer per år. Enligt uppgift försöker försvarsmakten åtgärda bristen på yrkesmilitärer bland annat genom att justera placeringskraven för uppgifterna för krigstida trupper och genom att i större utsträckning placera reservister i krigstida ledningsuppdrag. Utskottet vill påpeka att reservisterna trots allt inte har samma kompetensnivå som yrkesmilitärer.

Övrigt

Riksdagen behandlar just nu regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och gränsbevakningslagen samt av vissa lagar som har samband med dem (RP 40/2017). I den propositionen ska bestämmelserna om avgångsåldern i tjänsterna vid gränsbevakningsväsendet ändras så att de motsvarar den senareläggning av pensioneringen som fastställs i pensionslagen för den offentliga sektorn. Utskottet ser det som viktigt att dessa propositioner som har ett inbördes samband träder i kraft samtidigt, det vill säga den 1 januari 2018.

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att personalorganisationerna och arbetspensionsförsäkringsorganisationerna ger sin medlemskår heltäckande information i rätt tid om vad höjningen av pensionsåldern i praktiken betyder för den enskilda.

DETALJMOTIVERING

Lag om ändring av 47 § i lagen om försvarsmakten

47 §. Avgångsålder och rätten att kvarstå i tjänst efter avgångsåldern. I 47 § 3 mom. 8 punkten i lagförslaget konstateras att 2025 höjs avgångsåldern med två år från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom. Vid utfrågningen av sakkunniga kom det fram att regleringen bör preciseras genom att till bestämmelsen foga orden ”eller senare”. Bestämmelsen skulle således lyda så här: ”2025 eller senare höjs avgångsåldern med två år från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.” Om preciseringen inte görs, förblir avgångsål-

Betänkande FsUB 3/2017 rd

den den nuvarande för de personer som omfattas av övergångsperioden och som enligt gällande bestämmelser når sin avgångsålder efter 2025. Också för denna grupp höjs avgångsåldern således med två år.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 30/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 47 § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) 47 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1617/2009, som följer:

47 §

Avgångsålder och rätten att kvarstå i tjänst efter avgångsåldern

Avgångsåldern i en militär tjänst är

- 1) för kommendören för försvarsmakten, enligt födelseår
 - a) 63 år för den som är född 1954 eller tidigare,
 - b) 63 år och 3 månader för den som är född 1955,
 - c) 63 år och 6 månader för den som är född 1956,
 - d) 63 år och 9 månader för den som är född 1957,
 - e) 64 år för den som är född 1958,
 - f) 64 år och 3 månader för den som är född 1959,
 - g) 64 år och 6 månader för den som är född 1960,
 - h) 64 år och 9 månader för den som är född 1961,
 - i) 65 år för den som är född 1962–1964,
- 2) för chefen för huvudstaben och i tjänsterna som general, amiral, försvarsmaktens chefsingenjör, försvarsmaktens överläkare, överste och kommodor, fältbiskop, militäröveringenjör, militäröverläkare samt militärprofessor och biträdande militärprofessor, enligt födelseår
 - a) 60 år för den som är född 1957 eller tidigare,
 - b) 60 år och 3 månader för den som är född 1958,
 - c) 60 år och 6 månader för den som är född 1959,

Betänkande FsUB 3/2017 rd

- d) 60 år och 9 månader för den som är född 1960,
- e) 61 år för den som är född 1961,
- f) 61 år och 3 månader för den som är född 1962,
- g) 61 år och 6 månader för den som är född 1963,
- h) 61 år och 9 månader för den som är född 1964,
- i) 62 år för den som är född 1965–1967,
i uppgifter som förutsätter flygarutbildning i en tjänst som general dock
- a) 55 år för den som är född 1962 eller tidigare,
- b) 55 år och 3 månader för den som är född 1963,
- c) 55 år och 6 månader för den som är född 1964,
- d) 55 år och 9 månader för den som är född 1965,
- e) 56 år för den som är född 1966,
- f) 56 år och 3 månader för den som är född 1967,
- g) 56 år och 6 månader för den som är född 1968,
- h) 56 år och 9 månader för den som är född 1969,
- i) 57 år för den som är född 1970–1972,
i uppgifter som förutsätter flygarutbildning i en tjänst som överste
- a) 52 år för den som är född 1965 eller tidigare,
- b) 52 år och 3 månader för den som är född 1966,
- c) 52 år och 6 månader för den som är född 1967,
- d) 52 år och 9 månader för den som är född 1968,
- e) 53 år för den som är född 1969,
- f) 53 år och 3 månader för den som är född 1970,
- g) 53 år och 6 månader för den som är född 1971,
- h) 53 år och 9 månader för den som är född 1972,
- i) 54 år för den som är född 1973–1975,
- 3) i tjänsterna som officer, visstidstjänsterna för yngre officer, visstidstjänsterna för reservofficer, institutofficerstjänsterna, tjänsterna som underofficer, visstidstjänsterna för underofficer, specialofficerstjänsterna, tjänsterna som militärpräst och visstidstjänsterna för specialofficer, enligt födelseår,
 - a) 55 år för den som är född 1962 eller tidigare,
 - b) 55 år och 3 månader för den som är född 1963,
 - c) 55 år och 6 månader för den som är född 1964,
 - d) 55 år och 9 månader för den som är född 1965,
 - e) 56 år för den som är född 1966,
 - f) 56 år och 3 månader för den som är född 1967,
 - g) 56 år och 6 månader för den som är född 1968,
 - h) 56 år och 9 månader för den som är född 1969,
 - i) 57 år för den som är född 1970–1972,
i uppgifter som förutsätter flygarutbildning i en tjänst som officer dock
 - a) 50 år för den som är född 1967 eller tidigare,
 - b) 50 år och 3 månader för den som är född 1968,
 - c) 50 år och 6 månader för den som är född 1969,
 - d) 50 år och 9 månader för den som är född 1970,
 - e) 51 år för den som är född 1971,
 - f) 51 år och 3 månader för den som är född 1972,

Betänkande FsUB 3/2017 rd

- g) 51 år och 6 månader för den som är född 1973,
 - h) 51 år och 9 månader för den som är född 1974,
 - i) 52 år för den som är född 1975–1977,
 - i uppgifter som förutsätter flygarutbildning i en tjänst som institutofficer
 - a) 45 år för den som är född 1972 eller tidigare,
 - b) 45 år och 3 månader för den som är född 1973,
 - c) 45 år och 6 månader för den som är född 1974,
 - d) 45 år och 9 månader för den som är född 1975,
 - e) 46 år för den som är född 1976,
 - f) 46 år och 3 månader för den som är född 1977,
 - g) 46 år och 6 månader för den som är född 1978,
 - h) 46 år och 9 månader för den som är född 1979,
 - i) 47 år för den som är född 1980–1982,
- 4) för en sådan person som den 31 december 1996 har varit anställd hos försvarsmakten och som har utnämnts eller utnämns till en tjänst som specialofficer eller till en tjänst som militärpräst, 60 år,
- 5) för en sådan manlig tjänsteman som är innehavare av en tjänst som underofficer, och som före utgången av 1994 hade sådan pensionsgrundande tjänstgöringstid i tjänsten som värvad som uppgår till
- a) minst 16 år, 50 år,
 - b) minst 13 år, 51 år,
 - c) minst 10 år, 52 år,
 - d) minst 7 år, 53 år,
 - e) minst 3 år, 54 år,
 - f) under 3 år, 55 år,
- 6) för en sådan kvinnlig tjänsteman som är innehavare av en tjänst som underofficer, och som den 31 december 1994 har tjänstgjort som värvad, 60 år.
- Avgångsåldern i en civil tjänst inom försvarsmakten är
- 1) för en sådan manlig tjänsteman vars tjänst som specialofficer har omvandlats till en civil tjänst, och som före utgången av 1996 hade sådan pensionsgrundande tjänstgöringstid i tjänsten som specialofficer som uppgår till
- a) minst 16 år, 60 år,
 - b) minst 13 år, 61 år,
 - c) minst 10 år, 62 år,
 - d) minst 7 år, 63 år,
 - e) minst 3 år, 64 år,
 - f) under 3 år, 65 år,
- 2) för en sådan manlig tjänsteman vars tjänst som värvad har omvandlats till en civil tjänst, och som före utgången av 1994 hade sådan pensionsgrundande tjänstgöringstid i tjänsten som värvad som uppgår till
- a) minst 16 år, 50 år,
 - b) minst 13 år, 51 år 6 månader,
 - c) minst 10 år, 53 år,
 - d) minst 7 år, 54 år 6 månader,
 - e) minst 3 år, 56 år,
 - f) under 3 år, 57 år 6 månader,

Betänkande FsUB 3/2017 rd

3) för en sådan kvinnlig tjänsteman vars tjänst som värvad har omvandlats till en civil tjänst, och som före utgången av 1994 hade sådan pensionsgrundande tjänstgöringstid i tjänsten som värvad som uppgår till

- a) minst 16 år, 60 år,
- b) minst 13 år, 61 år,
- c) minst 10 år, 62 år,
- d) minst 7 år, 63 år,
- e) minst 3 år, 64 år,
- f) under 3 år, 65 år,

4) för en sådan tjänsteman som har tjänstgjort inom försvarsförvaltningen den 31 december 1992 och som den 31 december 1994 har tjänstgjort i en sådan tjänst för vilken avgångsåldern var lägre än den allmänna avgångsåldern och för vilken tjänstemannen före utgången av 1994 hade pensionsgrundande tjänstgöringstid som uppgår till

- a) minst 16 år, 60 år,
- b) minst 13 år, 61 år,
- c) minst 10 år, 62 år,
- d) minst 7 år, 63 år,
- e) minst 3 år, 64 år,
- f) under 3 år, 65 år.

De avgångsåldrar som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom. höjs årligen från och med ingången av 2018 så att om avgångsåldern uppnås

1) 2018 höjs avgångsåldern med tre månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

2) 2019 höjs avgångsåldern med sex månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

3) 2020 höjs avgångsåldern med nio månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

4) 2021 höjs avgångsåldern med ett år från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

5) 2022 höjs avgångsåldern med ett år och tre månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

6) 2023 höjs avgångsåldern med ett år och sex månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

7) 2024 höjs avgångsåldern med ett år och nio månader från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

8) 2025 **eller senare** höjs avgångsåldern med två år från den avgångsålder som anges i 1 mom. 4–6 punkten och 2 mom.,

Av tungt vägande skäl och med tjänstemannens samtycke kan huvudstaben besluta att en tjänsteman som tjänstgör i en civil tjänst inom försvarsmakten kan fortsätta i tjänsten en viss tid efter avgångsåldern, dock högst till utgången av den månad under vilken en tjänsteman som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en tjänsteman som är född 1958–1961 fyller 69 år och en tjänsteman som är född efter 1961 fyller 70 år, en tjänsteman med en militärtjänst som militärprofessor högst till dess att tjänstemannen fyller 65 år och en underofficer enligt 1 mom. 5 punkten till utgången av den månad under vilken underofficeren uppnår avgångsåldern 55 år.

Betänkande FsUB 3/2017 rd

Beslutet om rätt för en tjänsteman att kvarstå i tjänsten ska fattas innan tjänstemannen uppnår avgångsåldern. Ett tjänsteförhållande upphör utan uppsägning när den i 4 mom. avsedda tiden löper ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 47 § 2 och 3 mom. i denna lag tillämpas också på en i ikraftträdandebestämmelsen i statsrådets förordning om Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (229/2009) avsedd

1) tjänsteman som före ingången av 2008 har övergått från en tjänst inom försvarsmakten till Försvarsförvaltningens servicecentral och som därefter har flyttat till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning, samt

2) en tjänsteman som före ingången av 2010 har övergått från en tjänst inom försvarsmakten till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning.

Helsingfors 14.6.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ilkka Kanerva saml
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Krista Mikkonen gröna
medlem Markus Mustajärvi vänst
medlem Lea Mäkipää na
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
ersättare Erkki Tuomioja sd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.